

Verslag 38^e vergadering Berichtgeversraad CBS

Datum : 11 juli 2024
Tijd : 14:00-15:30
Locatie : online via Zoom

1. Aftrap en welkom

Jan opent de vergadering. Besloten wordt om het onderwerp ‘Jaarplan CBS 2025’ na het MKB indicatorenonderzoek te bespreken.

2. Meting beleefde regeldruk

Het CBS geeft een toelichting op de wijze waarop ze onderzoek doen om de beleefde regeldruk in kaart te brengen, en zodoende de werkbaarheid voor bedrijven te verbeteren. In 2023 is aan de hand van het onderzoek ICT bedrijven een pilot uitgevoerd om inzicht te krijgen over hoe de beleefde regeldruk het beste inzichtelijk gemaakt kan worden. Hierbij is gekeken naar:

- Het meten van beleefde regeldruk a.d.h.v. een perceptie vragenlijst.
- Het meten van (beleefde) regeldruk a.d.h.v. paradata analyse;
- Structurele analyse van bestaande databronnen d.m.v. text mining.

De resultaten van de pilot worden toegelicht.

Reacties leden BGR:

- Dit is een mooie manier om na te gaan waar bedrijven mee zitten en hoe de verbeteringen kunnen worden doorgevoerd. Hoe gaat het CBS dat in de praktijk doen?
- Deze vragenlijst veroorzaakt ook zelf enige regeldruk. Goed dat jullie nagaan of er een verkorte vragenlijst mogelijk is
- LLM heeft de toekomst. Hoe investeert CBS hierin? Jammer dat jullie bij dit project tegen een tekort van rekencapaciteit zijn aangelopen.
- Hoe gaat het CBS om met informatie van bedrijven die tussentijds zijn gestopt, en uiteindelijk niet hebben gerespondeerd?
- Hebben jullie ook gevraagd hoe makkelijk de data uit de eigen administratie te halen waren?
- Hoeveel procent van de respondenten waren echt negatief, en hoeveel echt positief?

Reactie CBS:

- Het idee is nu om standaard op jaarbasis te kijken naar dit type data en hiermee verbeteringen voor de ICT vragenlijst, of een andere vragenlijst, op te stellen en door te voeren. Naast deze methode, gaat het CBS voor specifieke projecten ook rechtstreeks met bedrijven in gesprek om vragenlijsten te testen en verbeteren (via het userlab).
- Het CBS ziet zeker ook de mogelijkheden die LLM biedt en onderzoekt de vele toepassingen. Dit gebeurt organisatie breed en de ontwikkelingen gaan snel. Er is zeker ook aandacht voor uitbreiding van de rekencapaciteit.
- De paradata analyse is nu alleen uitgevoerd voor dit specifieke onderzoek. We kunnen zien waar mensen zijn gestopt, maar bedrijven die niet responderen worden niet verder

benaderd om informatie over het invulproces op te halen. We kijken waar bedrijven vaak stoppen / waar het lang duurt voordat volgende vragen worden ingevuld. Bij de bedrijven die responderen was er geen relatie tussen het moment van invullen en de antwoorden op de perceptievragen.

- Het CBS heeft gevraagd hoe moeilijk / makkelijk de vragenlijsten in te vullen waren, en waarom. 40,6% van de berichtgevers vond het heel makkelijk of vrij makkelijk, en 19,3% vond het heel moeilijk of vrij moeilijk. De meest voorkomende reden hiervoor was de hoeveelheid gevraagde informatie en de verschillende mensen en bronnen die nodig zijn om de vragen te beantwoorden. Indirect bevestigt dit het voorgevoel dat berichtgevers het invullen makkelijker vinden als de informatie gemakkelijk uit de eigen administratie te halen is.

3. Regeldrukreductie 2024-2028 en prioriteiten regeldrukreductie 2024

Het CBS licht toe hoe het CBS de regeldruk in de periode 2024-2028 wil aanpakken. Hierbij wordt ingezoomd op de prioriteiten voor 2024, die een nadere uitwerking zijn van de plannen 2024-2028.

Het regeldrukreductieplan 2024-2028 is een verdere detaillering van het Meerjarenprogramma van het CBS, waarvoor de BGR eerder input heeft geleverd. Bij het uitwerken van de plannen is nadrukkelijk gekeken naar input van de Berichtgeversraad, het door EZK uitgevoerde MKB-indicatorenonderzoek, resultaten van de Customer Journey, de klachtenrapportage, en opmerkingen die in vragenlijsten zijn gemaakt.

Reacties leden BGR:

- Hele goede plannen, mooi om in de plannen onderscheid te maken tussen verbeteren van de werkbaarheid en de harde doelstelling om de regeldruk verder te verlagen.
- Wat is de huidige regeldruk van het CBS?
- Hoe is het CBS tot de target van 10 % regeldrukreductie gekomen?
- Is het mogelijk om te achterhalen in welke sectoren de grootste regeldruk zit?
- AI en LLM bieden kansen voor het CBS om gegevens uit documenten te extraheren. Bijvoorbeeld jaarrekeningen van bedrijven. Ook dat kan de regeldruk flink verlagen.
- Een deel van de vragenlijsten van bedrijven worden ingevuld door accountants en administratiekantoren. Hoe kun je zien welke vragenlijsten door deze groep worden ingevuld. Wellicht is voor de groep specifieke communicatie mogelijk.
- In mijn branche vindt men dat de regeldruk van het CBS hoog is, ondanks dit verminderingsprogramma. Hoe kun je bedrijven die veel vragenlijsten van het CBS ontvangen tegemoet komen?
- Hoe gaat het CBS in de toekomst om met de hotspots?
- Bedrijven zijn ook geïrriteerd door negatieve ervaringen. De tandarts wordt er niet leuker op als je eenmaal een gaatje hebt gehad. Hoe krijgt het CBS grip op deze negatieve beleving?
- Ik wil graag ambassadeur zijn voor het CBS en binnen de accountantsbranche vertellen hoe het CBS de regeldruk verlaagt.
- Als BGR weten we wat het CBS doet, echter voor bedrijven is dat niet zichtbaar. Dat is een dilemma. Ook al is de vragenlijst makkelijker, en hoeft hij minder frequent worden ingevuld, voor de bedrijven blijft het een vervelende ervaring als er een vragenlijst van het CBS moet worden ingevuld, ze zien niet welke stappen er zijn gezet om het makkelijker voor hun te maken.

Reacties CBS:

- Het CBS meet jaarlijks de regeldruk, en rapporteert deze ook naar EZK. In 2023 is de regeldruk over 2022 gerapporteerd. Deze bedroeg 33,5 miljoen euro. Dat is naar schatting minder dan 0,3% van de totale regeldruk in Nederland. Ons streven is om hier 3,35 miljoen euro vanaf te halen, bij gelijkblijvende statistische eisen vanuit Eurostat en de Nederlandse overheid.
- Het CBS heeft in de afgelopen jaren al flink geïnvesteerd om de lastendruk terug te dringen. We hebben daarom voor een ambitieuze target van 10% regeldrukreductie gekozen waarvoor ook echt substantiële maatregelen nodig zijn om dat te bereiken. Een veelbelovend initiatief is het onderzoek naar het afbouwen van de importwaarneming bij de statistiek Internationale Handel in Goederen door waar mogelijk de exportdata van andere landen te gaan gebruiken.
- Het CBS zal nagaan na hoe de steekproefbelasting over de verschillende sectoren en grootteklassen is verdeeld. Het CBS selecteert aselekt en steekproefsgewijs de bedrijven voor hun onderzoeken. Dit gebeurt op basis van de bedrijfskenmerken. De overgrote meerderheid van de bedrijven in Nederland is ZZP-er of heeft één medewerker. Deze bedrijven worden slechts af en toe bevraagd. Grotere bedrijven komen wel vaker in de steekproef, enerzijds er minder bedrijven van dat type zijn, en anderzijds omdat de gegevens van deze bedrijven belangrijker zijn om een beeld te krijgen van de economie. Hoe groter het bedrijf, hoe vaker het bedrijf in de steekproef komt. Grote MKB bedrijven en multinationals zitten altijd in de steekproef.
- Het CBS ziet zeker ook de mogelijkheden die AI en LLM bieden en onderzoekt de vele toepassingen. Dit gebeurt organisatie breed en de ontwikkelingen gaan snel. Er worden o.a. toepassingen gezien in de dataverzameling en dataverwerking. Via het businessportal is over enige tijd inzichtelijk wie voor welke vragenlijst is gemachtigd.
- Het CBS wil de lastendruk evenredig spreiden over de bedrijven en zo voorkomen dat individuele bedrijven die vragenlijsten van het CBS ontvangen, meer vragenlijsten krijgen dan vergelijkbare andere bedrijven. Daarom zijn we het hotspottraject gestart. En uiteraard zet het CBS in op het verkleinen van steekproeven en op het vereenvoudigen van vragenlijsten.
- In het hotspottraject zijn we vanaf 2021 bezig om het aantal enquêtes voor bedrijven tot 20 medewerkers te verminderen. Hierbij hebben we de richtlijn gezet op maximaal 3 enquêtes voor bedrijven tot maximaal 10 medewerkers en maximaal 4 enquêtes voor bedrijven tot 20 medewerkers. Alleen als we de data echt nodig hebben, krijgt het bedrijf meer enquêtes. In 2021 waren dit 800 bedrijven, nu minder dan 400. Dit traject blijven we continueren. Daarnaast onderzoeken we of we ook bedrijven met meer dan 20 medewerkers in de hotspotsaanpak kunnen betrekken.
- Het CBS wil inderdaad meer grip krijgen op de beleving bij bedrijven. Meer communiceren wat we doen, en bijvoorbeeld via dashboards data voor bedrijven beschikbaar stellen.
- Het zou fijn zijn als branches in de communicatie helpen. We zijn op dit moment echter nog aan het uitzoeken hoe die communicatie vorm gegeven zou moeten worden. Het klopt inderdaad dat bedrijven vaak niet merken welke verbeteringen het CBS heeft doorgevoerd.

4. MKB- indicatorenonderzoek

In opdracht van EZK is het MKB-indicatorenonderzoek uitgevoerd. Aan de hand van 6 sectoren is gekeken hoe het overheidsbreed gesteld is met de regeldrukkosten en de werkbaarheid van de regels. Hierbij is ook nadrukkelijk gekeken naar het CBS.

De resultaten van het MKB-indicatorenonderzoek zijn een belangrijke bron van input geweest bij het maken van nieuwe plannen. Het CBS geeft via een Excel aan welke oplossingsrichtingen per advies worden voorgesteld, en waar deze oplossingsrichtingen zijn opgenomen in het plan 2024-2028 en in het plan voor 2024.

Het volledige hoofdrapport is te vinden via de volgende link: [Regeldruk MKB-indicatorbedrijven in zes sectoren | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

De volledige deelrapporten zijn te vinden onder de link: [Resultaten MKB-indicatorbedrijven | MKB-indicatorbedrijven | Regeldrukmonitor](#)

De resultaten van het MKB-indicatorenonderzoek zijn in lijn met de resultaten van de door het CBS uitgevoerde Customer Journey, waarbij de resultaten van de Customer Journey nog wat verder zijn uitgediept, omdat er in dat onderzoek alleen specifiek naar het CBS is gekeken.

Geconcludeerd kan worden dat de BGR zich goed kan vinden in de oplossingsrichtingen. Mooi dat de resultaten van het MKB-indicatoren onderzoek op deze wijze zijn verwerkt in de plannen. Aan het CBS wordt gevraagd om richting EZK te communiceren hoe we de resultaten van het MKB-indicatoren onderzoek hebben opgepakt.

5. Jaarplan CBS 2025

Het CBS licht toe hoe het omgaat met het prioriteren van de maatschappelijke opgaven in het jaarplan 2025.

In 2025 zet het CBS onder meer de inspanningen rondom de drie maatschappelijke opgaven uit 2024 (armoede, klimaat en wonen) verder door en worden drie maatschappelijke opgaven toegevoegd.

- demografische ontwikkeling (in combinatie met migratie en koppelingen met de arbeidsmarkt, wonen en zorg),
- globalisering en waardeketens (in relatie tot geo-politieke ontwikkelingen; afhankelijkheden van strategische goederen/grondstoffen en nationale netwerken) en
- digitalisering, kennis en economie (specifiek rondom AI: impact op de maatschappij, verdienvermogen en sociale effecten).

Het CBS heeft de volgende vragen voor het jaarplan 2025:

1. Wat is de visie van de BGR op de beoogde richting van het CBS in 2025?
2. Zijn er aangaande bovenstaande conclusies ontwikkelingen gaande of op komst waar het CBS in 2025 rekening mee moet houden?

Reacties leden BGR:

- Duidelijk verhaal.
- Digitalisering, kennis en economie: Ik zou hier ook aandringen op welvaart en welzijn. Ook de positieve kanten erbij zetten.

- Digitalisering, kennis en economie: digitalisering en AI heeft ook enorme consequenties op retail. Binnen dit onderzoeksgebied zou ook aandacht moeten zijn voor de platformisering en grote tech bedrijven. Bijvoorbeeld onderhoud.nl, hier zitten bijna alle tech bedrijven bij. Dit platform heeft enorme gevolgen voor de statistieken. Ik ga schriftelijk aangeven: AI, platformisering, grote tech bedrijven.
- Globalisering en waardeketens: Binnen dit thema zou ook aandacht moeten zijn voor toeleveringsketens.
- Naast de drie prioriteiten van 2024 komen er in 2025 weer drie nieuwe thema's bij. Hoe hou je het behapbaar voor het CBS? Is hier voldoende onderzoekscapaciteit voor beschikbaar? Wordt de regeldruk hierdoor niet verhoogd?
- Het is inderdaad vreemd dat er in het remote access portal minder informatie beschikbaar is over economische ontwikkelingen. Er is behoefte aan informatie over nieuwe bedrijven.

Reacties CBS:

- Dank voor de goede input, we nemen deze mee.
- We gaan elk thema twee jaar in het zonnetje zetten. In principe halen we het na twee jaar van de prioriteringslijst eraf. Hetzelfde geldt voor 2025 en 2026.

De maatschappelijke thema's leveren geen extra regeldruk op. Het CBS kijkt bijvoorbeeld naar hoe de impact met bestaande cijfers over het betreffende thema kan worden vergroot of dat er aanvullende bronnen beschikbaar zijn.

6. Vaststellen verslag vorig overleg en bespreken openstaande actiepunten

Het verslag van de BGR van 18 april wordt ongewijzigd vastgesteld. Openstaand actiepunt (nr. 6) is gereed.

7. Mededelingen en Rondvraag

Mededelingen leden Berichtgeversraad

- a) Motie Grinwis: De motie ligt nu bij EZK. Er wordt gewacht op een juridische uitspraak van een hoger beroep (over vermeende marktverstoring door het CBS). Voor de branches is dit een belangrijk onderwerp, waarbij de leden van de BGR graag samenwerken met het CBS.

Mededelingen CBS

- a) Aankondiging actualisatie bestuursreglement: Het CBS werkt aan de actualisatie van het bestuursreglement. Het wordt binnenkort besproken in de Raad van Advies, daarna volgt bespreking met de minister van EZK. In de novembervergadering van de BGR komt dit onderwerp aan bod.
- b) Op 2 juli is op het CBS een bijeenkomst geweest met VNO-NCW MKB. Het was een boeiende bijeenkomst met opkomst vanuit de diverse branches. Centrale thema's waren: Regeldruk (resultaten plan 2021-2023), data voor bedrijven en branches, data voor het MKB (ook MKB statline), communicatie.

Rondvraag:

We hebben als BGR flink wat bereikt de afgelopen jaren. De BGR vraagt aan het CBS of ze een overzicht willen maken van de geboekte resultaten de afgelopen jaren. Het CBS zal dit overzicht agenderen in de november vergadering.

8. Datum volgend overleg (11 november, op locatie bij Inretail)¹

9. Sluiting

Openstaande actiepunten:

nr	Datum in	Omschrijving actie	eigenaar	Plandatum gereed	Toelichting
7	20240711	Opvolging MKB indicatoren bespreken met EZK	CBS	20240109	
8	20240711	Document maken met resultaten BGR tot nu toe	CBS	20241111	
9	20240711	Bespreken prioriteiten plan 2025	CBS	20241111	
10	20240711	Geactualiseerd bestuursreglement agenderen	CBS	20241111	

Actiepunten gereed:

nr	Datum in	Omschrijving actie	eigenaar	Plandatum gereed	Toelichting
6	20231127	MKB indicatoren-onderzoek agenderen	CBS	20240301	is geagendeerd op 20240515 2024011

¹ N.B.: overleg is nadien verzet naar 4 dec 2024, via zoom